

Minskad översvämningsrisk med naturen som förebild

Vattenspeglar, porlande kanal, våtmarksväxter och ljudkonstverk. Visst låter det trevligare än gatubrunnar och underjordiska rör? Det blir allt vanligare med naturliga metoder som fördröjer och reglerar dagvatten i stället för att leda bort det under jord. Det sättet att tänka har integrerats i Kronandalen, både för att klimatanpassa och för att skapa tilltalande utemiljö.

Vatten är en del av den gestaltade miljön i Kronandalen. Viktor Wäppling, landskapsarkitekt vid Luleå kommun, berättar hur områdets och parkernas uttryck skapas genom att dagvattnet synliggörs och får variera med årstider och nederbörd.

- Vi har gjort en del av Kronans dagvattenlösning öppen för att fördröja flödet och ta tillvara vattnets estetiska kvaliteter i Kronandalen, säger Viktor Wäppling.

Petra Viklund som är chef för kommunens VA-avdelning berättar att öppna dagvattensystem blir allt vanligare, med olika gröna lösningar som avleder, renar, reducerar eller fördröjer vatten. Genom att nyttja naturens eget sätt att hantera dagvatten minskar översvämningsrisken när klimatförändringen leder till ökade vattenflöden.

I Luleå är dagvattensystemet byggt traditionellt under jord men det finns sedan tidigare ytliga flödesmagasin med infiltration till grundvattnet längs Bensbyvägen. Kronanvägen som blir färdig 2023 får regnvattenbäddar, svackdiken, skelettjordar och andra så kallade biofilter för dagvatten.

- Kronandalen blir ett exempel på att dagvatten även kan användas för att skapa vacker miljö. Liknande lösningar kommer vi att se mer av när Luleå växer och när vi kompletterar de gamla systemen för att ta hand om ökad nederbörd i befintliga bostadsområden, säger Petra Viklund.

Dagvatten från delar av Kronanbacken och området kring sporthallen leds till Origoparken där dammen bildar en stor vattenspegel som ramas in med säv, blomvass, ängsull och annan fuktälskande växtlighet.

- Dammen rinner över och vattnet letar sig vidare via kanalstråket. Det porlar och rinner bland stenar och grus fram till Träffparkens damm. Det finns små fördämningar inbyggda i stråket för att öka fördröjningen, och växter anpassade till miljön planteras, säger Viktor Wäppling.

Längs kanalstråket installeras ett ljudkonstverk som förhöjer upplevelsen. Med verket "Och sen kom havet" tolkar konstnären Johan Tirén landhöjningen och ljuden är inspelade i Luleå skärgård. Konstinstallationen är färdig hösten 2022.

Träffparkens damm omges av växter och ytor för umgänge och rekreation. Där sjunker partiklar till botten, vattnet magasineras och går sedan via rör till Lulsunds fjärden. Viktor Wäppling och Petra Viklund hade gärna sett fler dammar med naturlig infiltration istället för rör men säger att förändring alltid börjar någonstans.

- VA-strukturen i Kronandalen anlades på traditionellt sätt för flera år sedan. Öppna dagvattenlösningar är lite nytt för Luleå och Norrbotten så med dammarna och

kanalstråket i Kronandalen får vi en chans att inspirera och vidareutveckla för vårt klimat, säger Petra Viklund.